

SUSANA SOLANO. MUECAS

Dibuixos · Escultures · Fotografies · Instal·lacions

29 de gener - 5 d'abril 1999

BIOGRAFIA

Susana Solano (Barcelona, 1946) va estudiar Belles Arts a la Universitat de Barcelona. Tot i que va començar estudiant pintura, inicia la seva trajectòria artística a finals de la dècada dels 70 decantant-se cap a l'escultura, camp en el qual ha assolit un reconeixement internacional.

La seva obra sorgeix després de la consolidació d'actituds artístiques com l'*arte povera* o el minimalisme que, sobretot durant la dècada dels setanta, van contribuir a redefinir el concepte de l'escultura. Després d'uns primers treballs amb teles cosides, Susana Solano va centrar-se en les arquitectures espacials de ferro, dotades però d'uns valors humanitzats que l'apartaven de l'ús contundent i autoreferencial que feien d'aquest material alguns grups minimalistes del moment.

Les escultures que va realitzar durant els anys vuitanta, algunes de les quals formen part de la col·lecció del MACBA com *El Puente* (1986), *Estació termal* (1987) o *Associació balneària 2* (1987), es caracteritzen per ser estructures massisses creades amb plans articulats, contenidors i recintes sempre semioberts, que emmagatzemen vides possibles, espais condensats de l'existència humana.

Actualment és una de les artistes amb una trajectòria més consolidada del panorama artístic espanyol, sobretot a partir de la seva participació a la Documenta 8 de Kassel, la Biennal de Venècia de l'any 1988 i de la concessió, el mateix any, del Premi Nacional de Artes Plàstiques del Ministerio de Cultura.

Susana Solano és una artista que ha reflexionat i escrit sobre el seu treball:

Pienso a menudo que la obra realizada me hace recordar lo vivido, algunas veces actúa sin esperarlo, sin ser consciente del tiempo y momento que me sedujo.

Las obras nacen de un pensamiento no definido, de la necesidad de encontrar significados a aquello

EL PUENTE, 1986. Ferro i plom. Col·lecció MACBA

que a menudo yace sin lógica y que de pronto quiere desplazarse hacia otro lugar, fruto del pensamiento cuestionado.

La obra ya no me pertenece y me asombra porque se pertenece a sí misma. Sólo he sido un instrumento, tal vez una sombra, de la memoria colectiva. Todo intento de explicarla es anecdótico, y la más grande anécdota es estar yo misma hablándola y escribiéndola.

Nunca he visto el arte como objeto, como único resultado, como algo compositivo, advierto que con mi práctica me acerco a un mundo poco definido. Al final veo y no veo nada.

En el fondo, la experiencia es definir lo que se busca, dar nombre y forma a aquello que no se sabe lo que es. Eso es el arte para mí. Mi propia experiencia es buscar ese no sé qué.

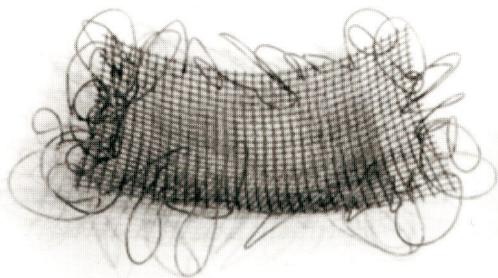
Yo no creo que haya nunca rupturas totales y vuelta a empezar desde cero un trabajo. Siempre es una continuación; ocurre a veces que cuando terminas una exposición, cuando vuelves al taller y lo encuentras vacío te replanteas las cosas, haces una mirada crítica sobre tu propio trabajo.

El espectador sentirá emoción, si consciente o inconscientemente durante la contemplación se ve implicado.

L'EXPOSICIÓ

Aquesta exposició ofereix una àmplia revisió del treball realitzat per Susana Solano durant bona part de la dècada dels noranta. Inclou obres en els diferents mitjans que l'artista utilitza actualment: instal·lació, fotografia i escultura -tant de petit com de gran format-, articulades juntament amb una primera prospecció dels seus treballs en dibuix dels últims vint anys.

Per a Susana Solano, el material ha estat sempre un mer suport on transvasar els senyals de la trèmula condició humana. Per això ha combinat el ferro amb l'escaiola, el plom i la fusta i, actualment, amb altres materials com el vidre, el PVC, la roba o el paper fotogràfic. El material bàsic amb el qual treballa, però, constitueix una xarxa infinita de pensaments encreuats que aboquen l'experiència privada dins d'una memòria col·lectiva inabastable, on l'ésser humà deixa sentir els seus conflictes, afirmacions i dissolucions.

ESTUDI NÚM. 3, 1995. Filferro i teixit metàl·lic

En aquesta exposició s'ha pres com a punt de partida l'important gir que es produeix en l'obra de Susana Solano durant l'any 1993. Si en l'obra escultòrica anterior Solano al·ludia a llocs de trànsit, a absències i buits existencials, en les escultures més recents augmenten les referències al cos humà i als fenòmens naturals com la llum, el vapor o els itineraris per la terra. Valors com la tovor, la lleugeresa o la flacciditat, que Solano havia treballat en les seves primeres escultures, tornen a aparèixer, subratllant la força de la fragilitat.

L'obra sobre dibuix ha pres una rellevància considerable a finals dels anys noranta, i ara es mostra per primera vegada en una àmplia prospecció del treball realitzat interrompudament per l'artista des de l'any 1978. Els dibuixos aporten una faceta inèdita i

desconeguda de Susana Solano, ja que no es manifesten com si fossin treballs de projecció previs a la gran obra escultòrica, sinó que són obres autònomes amb una sintaxi pròpia. El dibuix és directe, exploratori, immediat, i esdevé un estimulants lloc de buidament i regeneració del coneixement. Si en les escultures Solano treballa elaborant espais de tall vivencial, en els dibuixos emergeix sobretot la idea de transitar, de fluir, i del gran oblit. Defugint cada cop més qualsevol iconografia reconeixible i utilitzant la grafia sense significat i els rastres com a tot vocabulari formal, el paper blanc se li presenta com el gran espai dels trànsits més lliures.

MEMORIA, 1992-1993. 12 fotografies blanc i negre

La inflexió que s'ha produït en l'obra de Susana Solano en la dècada dels noranta -conseqüència del seu endinsament en el món iconogràfic dels éssers vius i els fenòmens intangibles, i articulada sobretot des de la fotografia i les instal·lacions- sembla haver modificat certes concepcions de la seva escultura, que adopta unes materialitats més toves, més transparents i una dicció més expansiva i esquemàtica, traslluint clarament una manera de fer i pensar que el dibuix ja deixava entreveure. Des dels seus inicis el dibuix ha estat un clar testimoni del pensament que defineix l'artista, bàsicament fenomenològic i altament compromès amb les derivacions de la soledat humana. L'exposició és, per tant, un apropament significatiu a l'obra de Susana Solano, des de tots els àmbits d'interrelació que la caracteritzen.

DIBUIXOS · ESCULTURES · FOTOGRAFIES · INSTAL·LACIONS

Susana Solano és una artista coneguda sobretot per la seva obra escultòrica. De tota manera, utilitza també altres mitjans com el dibuix, que practica des de fa més de vint anys. L'exposició que es presenta al MACBA planteja com en l'obra de Susana Solano els diferents mitjans s'interrelacionen, mostrant com l'artista no es tanca en una única tècnica sinó que utilitza aquells mitjans necessaris per a donar forma a les necessitats expressives del moment.

Una instantánea es siempre callada; arraigue o no, se declara rebelde o, por el contrario, calla y se desvanece. Un secreto sin compartir, robado al tiempo, a su gente, a la intimidad, a la naturaleza, a mí misma... El arte no es representación de lo real y, sin embargo, representa un sinfín de pensamientos entrelazados, cuando te alcanza lo invisible.

Las fotos realizadas en el viaje, que uno intenta que le hagan revivir, carecen de vida: carecen de miradas, de sonido, de olor a ceniza; carecen de los humos de una gasolina rica en plomo, de la fragancia de las especias, de las callejuelas calurosas donde los olores intensos hacen acelerar tu paso, del grillo nocturno dentro de tu dormitorio, de la sangre y las visceras después de la matanza de una vaca, abierta en mitad de una calle...

Sense títol, 1995. Cendra i làtex

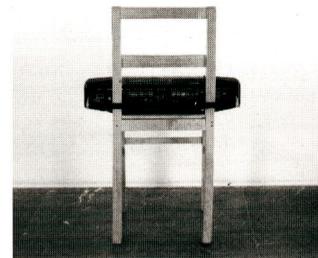
No he llevado a revelar los testimonios fotográficos. Tengo intención de esperar. Las imágenes que he recibido sin la cámara deben reposar.

¿Cual es el fin de la escultura? ¿Tal vez recuperar un significado y un tiempo, hacia otro lugar y otro tiempo?

La escultura es algo más que autobiográfica, porque hay una gran parte imaginativa, ética, instantánea, filosófica. Especula y descifra el pensamiento individual, la vida en el pasado y el presente individualizado, colectivo, futuro.

La escultura para mí es todo y es nada. Para mí la escultura es una forma de libertad. Es, también, una forma de automarginación.

Intento retener el movimiento, la energía, el pensamiento... Como el acto de sentir cuando dibujo; acción rápida de un reflejo, introspección de pensamientos libres que se desvanecerían de inmediato si no los registrara. Tal vez por ello son rápidos e instantáneos. Empezar y terminar. Son dibujos también lo que registro con mi cámara fotográfica.

FARRUTX, 1993-95. Ferro, cadira, fotos i so

Los últimos dibujos son de gran formato. Hacia años que no utilizaba soportes tan grandes. El verano anterior me encontraba en el campo. La soledad y la paz del lugar hacían que tuviera necesidad de ruido, de rasgar, de hacer pautas, de intervenir en todo. Quería escribir o hablar, pero no tenía interlocutor. Situada físicamente en el centro del papel, colocado sobre una gran mesa y yo subido a ella, empecé a escribir con pincel y acrílicos. Primero fue una carta, luego, por privacidad, giré el papel; el resultado fue de nuevo una escritura lineal, en diagonal. La superposición de las letras borraba el significado de los signos, como en una tormenta de arena. Escribía todo aquello que el pensamiento me sugería, aunque le pedí al dibujo algo más, pues el resultado caía en lo bello. Finalmente, opté por otros paisajes más consumados. Acto seguido, teniendo previsto el viaje no pude evitar que las formas próximas del continente africano empezaran a insinuarse.

EL VIATGE

El orden establecido e inamovible me asfixia; lo hacen, incluso, mis propios espacios, al cabo de un tiempo. Debo huir para conocerme. ¿Conciencia espacial? ¿locura? ¿nomadismo?

Enero de 1997

Frente al presente y antes de que se desvanezca el estado de ánimo en el que me encuentro después de un viaje, escribo como invitación a la desmemoria. Una recopilación de respiros, contradicciones y tránsitos cuyo detonante ha sido la vuelta del viaje

por un país africano, así como las asociaciones con otras experiencias anteriores: memoria y distanciamiento. El pensamiento es un proceso durante y después del viaje.

El viaje me permite abrirme al mundo y reafirmar la conciencia. A mi vuelta, parece cerrarse.

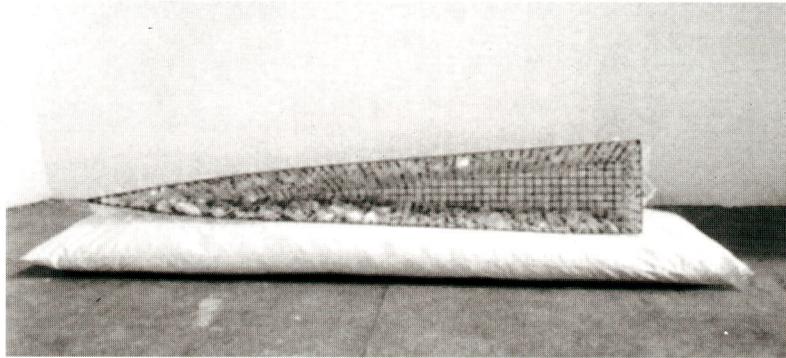
Viaje: huida, lejanía de lo ya conocido, sorpresa, acumulación, desconcierto, incomodidad, auto-recompensa.

L'AIGUA

Les referències a l'aigua, han estat presents d'una manera o altra en la seva obra des de fa més de deu anys. A través de l'evocació de l'aigua, Solano es remet als records de la infantesa, al mateix temps que, en tant que símbol de la fertilitat, li serveix per parlar del fluir, lligat al pas del temps, necessari per a la vida.

Escenarios rurales: unos depósitos facilitaban el regadío en un pequeño huerto de mi abuelo.

Depósitos distintos de cemento reciclados y alineados; el agua los mantenía siempre llenos, por vasos comunicantes, a ras de su superficie con las distintas medidas de sus lunas situadas a igual altura. Allí, en la inmensidad de unos muros oscurecidos por las algas nos bañábamos tres niños, tres vidas bien diferenciadas con los años, que en aquellos momentos me parecían sólo una. Me sumergía en el agua sintiéndome, con todo lo que me rodeaba, inmensamente feliz.

RUMORES, 1998, Ferro, PVC, roba i porexpan.

Per a més informació sobre l'exposició, us suggerim aquesta selecció bibliogràfica:

- Susana Solano. *Muecas. Dibujos, esculturas, fotografías, instalaciones.* Barcelona, Museu d'Art Contemporani de Barcelona, 1999
- Susana Solano, Madrid, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, 1992

- Susana Solano. Text d'Aurora García, Madrid, Fundación Argentaria, Tf. Editores, 1997
- Susana Solano. València, Galería Luis Adelantado, 1995

Durant els mesos que l'exposició estigui oberta al públic, aquests llibres es poden consultar a l'Espai de Lectura de la planta 1 del Museu i després a la Biblioteca del MACBA.

Aquest material està pensat per a ús del professorat que vulgui visitar l'exposició amb un grup d'estudiants en visita comentada. Per concertar visites comentades cal trucar al tel. 93.412.14.13 de dilluns a divendres (excepte dimarts) de 10 a 14h.

Coordinació: Antònia Maria Cerdà. Tel 93.412.08.10 (ext.382)